

D 32/96

Kommerskollegium (KK) har från Skattemyndigheten i X län mottagit en underrättelse beträffande auktoriserade revisorn A-sons revisionsinsatser i två aktiebolag under räkenskapsåren 1988-1992. Skattemyndigheten har i samband med skatterevision i bolagen omfattande dessa år upptäckt omfattande mervärdesskattebedrägerier. A-son har under den aktuella perioden vare sig anmärkt i sina revisionsberättelser eller på annat sätt framfört några synpunkter på bolagens redovisning av mervärdesskatt.

Ärendet har överlämnats till Revisorsnämnden (RN) som den 1 juli 1995 övertog KKs ansvar för revisorsfrågor. Enligt övergångsbestämmelser till lagen (1995:528) om revisorer skall ärendet, såvitt avser bedömningen i sak, prövas enligt äldre bestämmelser, dvs. förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer (revisorsförordningen). De disciplinära påföljder som enligt 23 § nämnda förordning kan komma i fråga är varning eller upphävande av auktorisationen.

Skattemyndigheten har anfört bl.a. följande.

Bolagen har under åren 1987 till 1993 genom påhittade leasingaffärer minskat den mervärdesskatt som bolagen annars skulle ha betalat med drygt 23 miljoner kr. Skattebedrägeriet har skett på följande sätt. Bolagen har, i egenskap av leasetagare, utställt falska fakturor med två kända finansbolag som betalningsmottagare. Det postgirokonto som angetts på fakturorna har emellertid tillhört en av företagsledarna personligen. Bolagen har därefter betalat in de påhittade leasingavgifterna på detta konto. Den utrustning som bolagen påstått sig ha leasat från finansbolagen har därefter redovisats som vidareuthyrd till ett företag i USA. Bolagen har därvid gjort gällande att det varit fråga om ej skattepliktig exportomsättning. Även för dessa transaktioner har bolagen upprättat falska fakturor. Betalning till bolagens konton har gjorts av företagsledarna själva. Totalt har över tvåhundra falska fakturor påträffats. Vid husrannsakan hos bolagen påträffades nyupprättade falska leasingavtal, som enligt företagsledarna var avsedda att visas upp för skattemyndigheten i samband med skatterevisionen. Av det totala undandragna mervärdesskattebeloppet om 23 miljoner kr har ca 9,6 miljoner kr redovisats som vinster i bolagen medan resterande belopp delats mellan företagsledarna. De redovisade falska vinsterna har utgjort en förutsättning för bolagens överlevnad. Relaterat till respektive bolags omsättning utgjorde de påhittade affärerna under de aktuella åren 38-56 % och 51-81 %. Enbart storleken och varaktigheten av dessa leasingaffärer borde ha föranlett A-son att företa en närmare granskning. Så har uppenbarligen inte skett. En omständighet som A-son borde ha uppfattat som en varningssignal var att betalningarna från den påstådda amerikanska subleasetagaren alltid skedde genom kontanta inbetalningar på bolagens bankkonton och inte genom betalning från utlandet.

A-son har anfört bl.a. följande.

Han har företagit en omfattande granskning av bolagens leasingaffärer med svenska företag eftersom han bedömde att det förelåg en uppenbar risk för att det skulle göras felaktiga avskrivningar och att inventarierna skulle åsättas felaktiga värden i bokföringen. Det fanns däremot inte någon anledning att misstänka att det förekom "falska" in- och utbetalningar. Granskning av leasingavtal skedde, på grund av det stora antalet, stickprovsvis och alltid på plats hos företagen. Kontrollen berörde dock inte de förfalskade avtalen. Dessa avtal fungerade klanderfritt med betalning på utsatta tider och med kända finansbolag involverade. Det fanns heller inte några andra särtecken eller varningssignaler. Han bedömde därför att det inte krävdes någon närmare granskning. De förfalskade affärerna omfattar visserligen betydande belopp men har inte varit så många till antalet. Eftersom

företagsledningen tydligen inte dragit sig för att förfalska handlingar är det dessutom långt ifrån säkert att en begäran från hans sida att få granska avtalen hade lett till att bedrägeriet upptäckts. Betalning från utlandet kan ske på en mängd olika sätt. Det händer att en mottagande bank, om den inte hinner klassificera transfereringen, betecknar en inbetalning som kontantbetalning även om så egentligen inte varit fallet.

RN gör följande bedömning.

Av skattemyndighetens revisionspromemoria framgår att företagsledarna i allt väsentligt har bekräftat de sakomständigheter som skattemyndigheten redogjort för.

A-son har uppgett att han inte funnit någon anledning att företa någon närmare granskning av de leasingaffärer som sedermera visat sig vara falska. RN konstaterar att det varit fråga om affärer av mycket stor omfattning och lång varaktighet där all redovisad vidareuthyrning skett till en och samma utländska kund. De påstådda betalningarna från denna kund har av banken klassificerats som kontanta inbetalningar, vilket måste betraktas som anmärkningsvärt. Förlustrisken vid denna typ av affärer gör att det finns särskild anledning att företa en noggrann granskning. A-son har vare sig efterfrågat underlag för affärerna i form av leasingavtal eller ställt några kontrollfrågor till de av bolagen uppgivna leasegivarna eller den utländska subleasetagaren. Med beaktande av de omständigheter som RN redogjort för ovan utgör A-sons underlåtenhet härvidlag ett klart avsteg från god revisionssed.

RN finner att A-son på ett allvarligt sätt har åsidosatt sina plikter som revisor. Med stöd av 23 § andra stycket revisorsförordningen meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Stig von Bahr, Anne-Charlotte Eggwertz, Klas-Erik Hjorth, Jan-Erik Moreau, Per Thorell och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt byrådirektören Fredrik Bengtsson, föredragande.